

Un canvi lent però compassat

El canvi polític que va iniciar-se ara fa un any a València, Barcelona, Palma, Alacant i Castelló de la Plana ha estat més plàcid que molts no s'imaginaven. Una altra cosa és la materialització d'aquest canvi, que potser no és tan ràpida com s'esperava. Viatgem a les cinc ciutats per copsar el balanç de cada govern municipal en aquests 365 dies.

Reportatge de Víctor Maceda, Àlex Milian i Miquel Payeras

El dilluns 15 de juny del 2015, Joan Ribó va estrenar-se com a alcalde de València accedint en bicicleta, de bon matí, a l'edifici consistorial. Els dos policies municipals de la porta van quadrar-se així que el van veure arribar, i de ben poc no es van quedar petrificats. Després de 24 anys sense veure-li la cara a Rita Barberà, que sempre hi acudia en cotxe oficial, rere les llunes tintades, aquell moment resultava impactant. El fotògraf Miguel Lorenzo va captar una instantània que, en realitat, simbolitzava moltes coses.

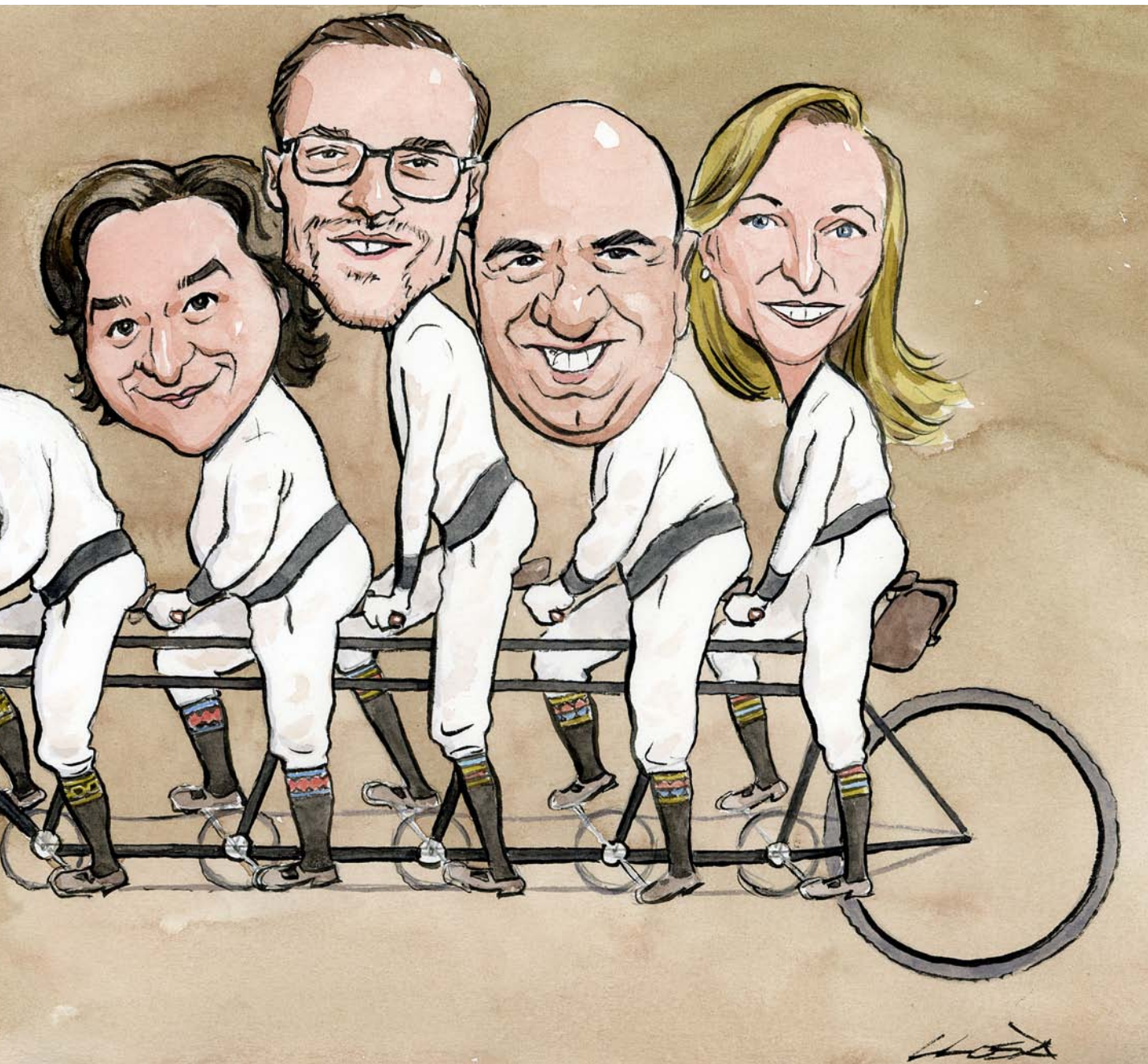
El primer any de Ribó a l'alcaldia –fruit d'un pacte entre Compromís, els socialistes i València en Comú– ha deparat molts més gestos. Des de l'obertura de la porta principal i la balconada de la Casa Gran –que s'ha convertit en el lloc més visitat de la ciutat– fins al tancament al trànsit dels carrers dels Serrans i el seu entorn, o el de la plaça de l'Ajuntament –l'últim diumenge de cada mes– per fer-hi un mercat de productes ecològics. L'alcalde ja no presideix les processons religioses, la cartelleria es fa sobretot en

català [vegeu pàgs. 24-26] i s'han prohibit els espectacles amb animals, cosa que, l'any vinent, afectarà directament les pedanies del nord de la ciutat, que ja no podran practicar el bou embolat o el bou amb corda. L'EMT dissenya una reforma integral de la xarxa d'autobusos i els grups en català per fi tenen cabuda en certàmens com la Fira de Juliol. Una autèntica fita.

El socialista Joan Calabuig, primer tinent d'alcalde i responsable de l'àrea de Desenvolupament Econòmic Sostenible, valora el canvi des de tres àmbits: “En matèria econòmica, la desocupació s'ha reduït de 13.000 persones, segons l'EPA, hi ha un increment del turisme i de la despesa per visitant, i a més, s'han augmentat les llicències d'activitat; en el camp social, hem pres part de la campanya Xarxa Llibres, de gratuïtat dels llibres de text, alhora que hem ampliat els horaris dels menjadors socials, hem pres una acció més decidida en relació als desnonaments i hem dut a terme una política urbanística centrada en la dotació d'equipaments als barris que estaven més

oblidats per l'anterior equip de govern. Per últim, hem millorat la gestió, i bona mostra d'això és l'eficiència en el pagament als proveïdors, que han passat de cobrar a 60 dies a fer-ho en dues setmanes, uns paràmetres equiparables als de la resta de l'Europa occidental; també hem renegociat el deute i cada any dediquem menys diners a satisfer-lo, cosa que ens ha permès de multiplicar la inversió per més de tres: de 30 milions d'euros a 100 milions”.

SALVADOR LLOSA

L'oposició del PPCV –amb nou dels deu regidors investigats per la justícia dins del cas *Taula*– i de Ciutadans ha pivotat sobre temes identitaris, com ara la presentació de mocions sobre la unitat d'Espanya o sobre la religió, que busquen de fraccionar el govern municipal. Amb tot, Calabuig sosté que hi ha un "mínim comú denominador" que facilita l'entesa tripartida, "i bona mostra d'això és que hem passat dues eleccions generals sense que hi hagen surat grans dife-

rències entre nosaltres". El *número dos* del consistori explica que les decisions preses han estat "prudents i raonables, excepte per qui té una moral medieval".

ADA I LA COMPLEXITAT

A l'Ajuntament de Barcelona, Ada Colau ha xocat amb una nova realitat, tal com reconeixia fa unes setmanes a *El món a RAC1*. "Quan assumeixes responsabilitats de govern –deia Colau– entens la complexitat de moltes coses que abans no

entenies". I és que, en dos anys, ha passat de veure el desallotjament de Can Vies de Sants –i els aldarulls consegüents– des de fora de l'Ajuntament a mirar-se el desallotjament del Banc Expropiat de Gràcia –i els aldarulls corresponents– des de l'alcaldia. I si els okupes el 2014 demanaven la dimissió de l'alcalde Xavier Trias, els de 2016 han promès de convertir-se en "el pitjor malson" de l'alcaldessa.

En un any, Ada Colau ha decidit que el trànsit per la plaça de les Glòries vagi →

VALÈNCIA, BARCELONA I PALMA. A sota d'aquestes ratlles, Joan Ribó (esquerra) i Joan Calabuig (dreta) passen per l'edifici de la Nau, on va presentar-se l'acord de govern que va posar fi als 24 anys del PPCV. Al costat, Ada Colau i el seu segon tinent d'alcalde, el socialista Jaume Collboni, que ha donat estabilitat al govern local. A sota, José Hila, alcalde de Palma, i la seua regidora de Seguretat Ciutadana, Angélica Pastor.

→ soterrat –segurament l'única decisió sense gaires crítiques–; que els hotelers han de passar un any de moratòria al racó de pensar i que el tramvia ha de circular per la Diagonal, la qual cosa ja ha estat més polèmica, encara més pel sorprenent *fitxatge* del convergent Pere Macias com a tècnic per aconseguir la connexió de les dues línies actuals. A més, Colau va passar per ser comprensiva amb els maners fins que ha corregut un vídeo per internet en què un d'ells agrideix un membre de la Guàrdia Urbana. I semblava tolerant amb els okupes fins que aquests l'han amenaçada.

En matèria cultural l'Ajuntament va tenir una relliscada en anunciar canvis al Born Centre Cultural, canvis que semblen haver minvat a mesura que s'inflava la indignació ja que finalment no afectaran el jaciment sinó alguna de les sales d'exposició, que podrien destinar-se a la memòria històrica.

Si la complexitat s'ha fet evident en algun àmbit, aquest ha estat la baralla política municipal que dificulta tirar endavant uns pressupostos nous de trinca per al 2016. Després de molts estira-i-arronsa, sobretot amb la CUP, l'equip de govern de Barcelona en Comú va poder fer una modificació de la pròrroga pressupostària i augmentar en 275 milions d'euros el pressupost de 2015. La modificació va comptar amb els vots a favor del PSC i ERC i l'abstenció de la CUP.

Fruit d'aquestes converses, i de posteriors contactes, el grup de Barcelona en Comú va triar el PSC com a soci prioritari de govern. Esquerra no hi va voler entrar. Els socialistes, amb Jaume Collboni com a segon tinent d'alcalde, han assumit les àrees d'Empresa, Innovació i Cultura, i tres regidors socialistes més passen a controlar Infància, Joventut i Gent Gran, d'una banda; Comerç i Mercats, d'una altra, i també Arquitectura, Paisatge i Patrimoni. A més de tres regidories de districte.

L'acord pels pressupostos ha permès tirar endavant, tot i que només parcialment, diverses qüestions prioritàries per

EFE

Barcelona en Comú. Si entre les accions urgents del pla de xoc hi havia una renda municipal de ciutadania –per la qual es prometien 25 milions d'euros–, finalment s'ha aprovat una renda de ciutadania per a les dones més vulnerables amb una partida de 875.000 euros per enguany i una de 3,3 milions per al 2017.

Per ajuts al lloguer s'augmenten 2 milions d'euros fins a arribar als 10 milions anuals. I pel que fa a habitatge social, l'Ajuntament d'Ada Colau ha recuperat fins ara un total de 455 pisos gràcies a acords amb entitats financeres. El mes de desembre ja va signar un acord amb la Sareb (Societat de gestió d'Actius procedents de la Reestructuració Bancària) que li va cedir 200 habitatges i al març va anunciar l'adquisició de 225 més. En algun cas, com el de 50 habitatges de BuildingCenter (societat que gestiona actius immobiliaris de CaixaBank) l'Ajuntament acorda un usdefruit durant vuit anys a canvi d'un "lloguer" d'entre 75 i 125 euros al mes per part de l'Ajuntament. A més, l'Ajuntament va anunciar que tenia prevista la "compra directa de 125 pisos de bancs molt per sota del preu del mercat", procedents sobretot dels actius de BBVA, Bankia i Criteria.

En un any, la realització de les promeses de Barcelona en Comú no és palpable: el metro continua fent vaga, el trànsit

es col·lapsa en hores punta i la pobresa no s'ha eradicat. Això sí, bona part de la ciutadania ha perdut prejudicis sobre la nova política i ha vist que els mals averanys no s'han complert: ni el Mobil World Congress marxarà enlloc ni els turistes paren de créixer.

PALMA I EL FRANQUISME

L'acord per governar l'Ajuntament de Palma entre el PSIB-PSOE, Més i la marca blanca local de Podem, Som Palma, fou difícil d'assolir. Al final es decidí que el socialista José Hila seria el batlle durant els primers dos anys i els altres dos –a partir de juny de 2017– ho seria Antoni Noguera, de Més, al mateix temps que Podem copava llocs importants de la nova majoria.

La presa de possessió d'Hila fou una festa de l'esquerra. Un any després no hi ha tantes rialles. Tots els regidors i l'alcalde ja saben què és gestionar la capital amb tants pocs recursos econòmics com disposen, amb els problemes derivats de tenir un govern local format per tres partits i una oposició social –més que no política– de dreta molt activa.

De fet, el PP, amb nou regidors, i Ciutadans, amb quatre, no molesten gaire la majoria d'esquerra, que disposa de setze escons –sis dels socialistes, cinc de Més i cinc de Som– perquè, d'una banda, el

cions” i “imposicions” de l’esquerra que gestiona l’Ajuntament.

Per exemple, dues associacions de veïns del nucli històric han organitzat accions contra el consistori perquè “lleva zones d’aparcament dels veïnats per donar-los als turistes”, sumant-se a les queixes i crítiques perquè les administracions, inclòs el consistori, no fan res contra la saturació i sensació d’ofec que alguns asseguren que es dona en aquest indret de Palma a causa de l’allau de visitants.

Per un altre costat, el consistori ha decidit demolir el monument franquista situat a la plaça de Sa Feixina, dedicat a commemorar els morts mallorquins d’un vaixell militar rebel que fou enfonsat durant la Guerra Civil. La reacció social conservadora no es féu esperar i des de fa mesos està activa una campanya molt intensa contra la majoria esquerrana de l’Ajuntament, a qui acusen de “guerracivilista”, “sectària” i les altres crítiques habituals en aquests casos.

La diferència amb uns altres moviments és que han assolit el suport de molta gent i grups socials que queden lluny del franquisme –com l’Associació per a la Rehabilitació del Casc Antic (ARCA)– que no veuen sentit a destruir el monument perquè “ja està descontextualitzat” del seu passat franquista ja que, argumenten, el 2007 se’ls desposseí de tota la simbologia política i ideològica. La polèmica ha adquirit gran magnitud social. Un recurs davant del Consell de Mallorca –l’autoritat en patrimoni històric-artístic– n’ha ajornat la demolició almenys fins al setembre. Fins i tot al si del PSOE ja han aparegut veus que reclamen “prudència” al batlle Hila, el qual, però, ha insistit que es destruirà el monument.

Aquestes polèmiques a banda, la gestió del primer any no és gaire esplendorosa. A favor es pot constatar que Hila es un alcalde que té la porta oberta per a tothom, que du a terme una ingent activitat de reunions amb grups, associacions i persones de tota casta i condició, i que els serveis essencials de l’Ajuntament es donen correctament, no s’ha retallat res i que fins i tot ha millorat l’assistència en alguns aspectes, com el manteniment de les escoles. Fins en la gestió de política de seguretat l’equip de govern i especialment la regidora de Seguretat Ciutadana, Angélica Pastor, han tingut un paper destacat ajudant en la investigació judicial sobre la trama mafiosa que afecta

partit conservador està immersit en una profunda crisi i, com passa als consells insulars i el Parlament, es dedica més a les seves guerres internes que no a fer oposició contra l’esquerra; i d’altra banda, perquè Ciutadans manté –com també passa al Consell de Mallorca i a la cambra legislativa– un perfil polític molt baix. La

principal oposició, per tant, és la de la dreta social.

Des del primer moment l’equip de govern s’ha trobat amb la crítica d’associacions de veïns i grups cívics conservadors que amb habilitat han transformat la dissidència política en un suposat clam social contra les “errades”, “improvisa-

ALACANT I CASTELLÓ. Miguel Ángel Pavón (esquerra) i Gabriel Echávarri (dreta), en un dels plenaris d'Alacant, on el pacte ha travessat més dificultats.

Al costat, Amparo Marco i Enric Nomdedéu, que lideren el govern municipal de Castelló de la Plana.

→ la policia local i que, de moment, ha suposat la imputació d'uns 40 agents.

En contra del nou consistori hi juga la sensació d'instabilitat que dona que hi hagi dos alcaldes durant un sol mandat, les dimissions a la cúpula de Som, les protestes socials esmentades –sobretot la de Sa Feixina– i la manca de recursos econòmics –problema crònic de totes les institucions– que fa que el canvi polític d'ara fa un any es noti poc o gens en la vida quotidiana de la majoria dels ciutadans.

ALACANT, ADÉU A IKEA?

De tots els pactes, el d'Alacant, tal com era previsible, és el que ha travessat més dificultats en aquest primer any. La notícia, de fet, és que encara sobreviu.

Els socialistes –sis regidors–, la coalició Guanyar Alacant –sis regidors més, amb una presència molt destacada d'Esquerra Unida i testimonial, però sorollosa, de Podem– i Compromís –una força nova al consistori, amb tres regidors– han patit de valent amb motiu dels horaris comercials, les contractes d'Enrique Ortiz i la instal·lació d'Ikea, que pràcticament està descartada després que la Generalitat haja invalidat l'actuació territorial estratègica (ATE) amb què preveia crear un macro-centre adjacent, que els petits comercials alacantins rebutjaven per complet. Ortiz, que tenia grans interessos en el projecte, ja l'ha descartat del tot, i la multinacional sueca ha marxat empipada i podria buscar una ubicació alternativa, potser a Elx, o, ras i curt, deixar-ho estar.

“Era un *pelotazo* monumental en una àrea d'especial valor natural”, explica Miguel Ángel Pavón, vice-alcalde de la ciutat en representació de Guanyar Alacant, un expert en zones humides que observa amb satisfacció com la Generalitat ha iniciat els tràmits per preservar-la.

“Pel que fa a la lliberat horària, ens hem limitat a complir el programa de govern acordat”, diu, encara que l'alcalde, Gabriel Echávarri, ha facil·lat, i de quina manera. “Potser vol arribar a un acord amb els grans magatzems per evitar els recursos judicials i les possibles indem-

nitzacions que podrien comportar, però quan vam pactar aquest punt, va fer-ho de manera entusiasta, raó per la qual espere que es mantinga ferm”. Pavón reconeix que el pacte ha trontollat i que ara estan “recomponent les relacions”.

També hi ha hagut disputes per la municipalització o no d'algunes contractes municipals que gestionava Ortiz –la neteja dels col·legis i cementeris, per exemple– que finalment eixiran a concurs públic perquè Compromís va desequilibrar la balança en aquesta direcció. “Ortiz hi podrà concórrer, però en igualtat de condicions, un fet inèdit”, destaca Pavón.

El vessant social del govern, amb un increment del 15% de les ajudes socials i un pla d'inclusió social ambiciós i la gestió pròpia dels impostos que fins ara recaptava el SUMA, una entitat provincial, són els punts forts del govern local.

CASTELLÓ CULTURAL, ARA SÍ

L'hòlding públic Castelló Cultural, patrocinat per la Generalitat Valenciana en temps del PPCV, va generar una imatge de marca que, no obstant això, circumscriu l'activitat cultural a uns quants espais selectes. Amb l'arribada del nou equip de govern –set regidors socialistes, i quatre de Compromís, amb el suport extern dels quatre de Castelló en Moviment,

una plataforma que aixopluga Esquerra Unida i una part de Podem–, tots els barris de la capital de la Plana són més vius culturalment. Hi ha concerts a les places; teatre de petit format als carrers i algunes cases i locals comercials... Els veïns noten que Castelló bull els caps de setmana, potser el gran èxit del primer any de govern.

“La ciutat s'ha revitalitzat, no sols hi ha moltes més activitats culturals, sinó també esportives i de relacionades amb el medi ambient. Els comerços dels barris, n'estan encantats. Hem democratitzat la cultura, l'hem duta a cada racó”, explica, orgullós, el vice-alcalde de la ciutat, Enric Nomdedéu, de la coalició Compromís. En aquest cas, la inversió també s'ha disparat dels 3,4 milions d'euros de la darrera etapa del PPCV als 19,4 del nou equip de govern, destinats a inversions menors que repercuteixen, això sí, en el benestar de tots els barris i no sols d'uns pocs.

“Alhora que hem incrementat la inversió, hem reduït l'endeutament d'un 14%, que ara equival al 50% del pressupost municipal, molt lluny del màxim del 110% establert per la llei, i encara esperem reduir-lo bastant més”, afirma Nomdedéu, obsedit a “modernitzar” un ajuntament que encara vivia en el segle passat. “Gestions que requerien tres hores ara es

fan en 20 minuts, hem reduït molt la llista d'espera dels serveis socials i hem hagut de fer plans d'evacuació d'edificis municipals que no en tenien”.

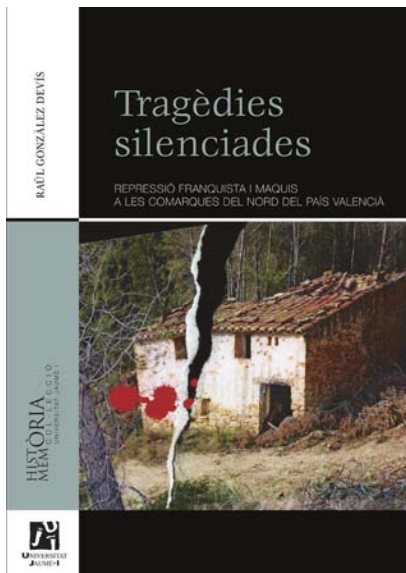
Ironitzant una mica, Nomdedéu diu que Castelló en Moviment “sembla una mica la CUP”, atès que l'assemblea local va tombar unes rebaixes fiscals d'1,5 milions d'euros que considerava escasses. “L'Ajuntament es va trobar amb aquest milió i mig extraordinari que els veïns podrien haver conservat”, afirma el vice-alcalde. “Un mes després no van tenir cap problema a aprovar el pressupost, i esperem que s'avinguen a acceptar la pròxima rebaixa fiscal que plantejarem”, rebla.

L'altre punt de disputa són les festivitats taurines, que sovintegen al Grau i els socialistes –amb l'alcaldesa, Amparo Marco, al capdavant– es neguen a prohibir. Els populars, per collar-los més, han demanat que l'Ajuntament subvencione aquests festejos, cosa que no va fer durant els seus 24 anys i que l'actual Govern descarta. Sobre la prohibició, s'ha donat un any de treva per parlar-ne. ●

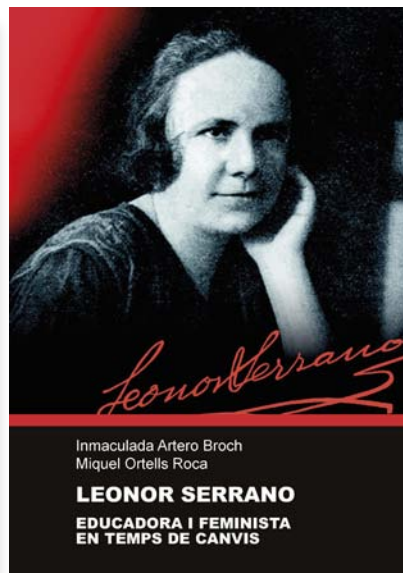
EFE

Publicacions de la Universitat Jaume I

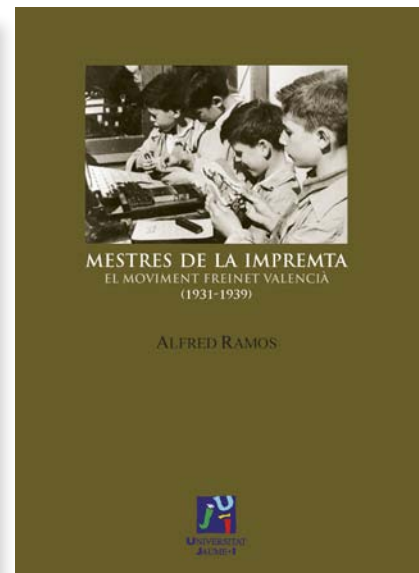
www.tenda.uji.es * www.uji.es * publicacions@uji.es

Tragèdies silenciades.
Repressió franquista i maquis a les comarques del nord del País Valencià

Leonor Serrano.
Educatrice i feminista en temps de canvis

Mestres de la impremta.
El moviment Freinet Valencià (1931-1939)